

อุโมงค์สัตว์ข้าม ถนน 304
ภาพ : อุทยานฯทับลาน

กรุงเทพธุรกิจ

ประเทศไทยใจเดียว

เรื่องและภาพ : กบจาน ตะวันฉาย

kokkram@hotmail.com

อุโมงค์นี้ เพื่อสัตว์ป่า

เมื่อวันที่ 15 สิงหาคมที่ผ่านมา มีข่าวว่ามีรถบรรทุกพ่วง พุ่งชนช้างป่าในเวลากลางคืน รถพ่วงและช้างป่าล้วนตกจากถนนทั้งคู่ ช้างป่านั้นบาดเจ็บตกลงไปในท้องร่องริมถนน ตอแย้นเจ้าหน้าที่จะนำช้างขึ้นรถไปยัง โรงพยาบาลช้างที่กำแพงแสน ช้างก็ล้มลงเสียก่อน เหตุเกิดบนถนนหมายเลข 344 (บ้านบึง-แก่ง) ที่บ้านวังใหญ่ ต.หนองใหญ่ อ.วังใหญ่ จ.ชลบุรี ซึ่งเป็นถนนสายหลักอีกเส้นหนึ่ง เป็นถนน 4 เลนเป็นทางตรง รถจึงค่อนข้างวิ่งเร็ว และสองฝั่งทาง ไม่มีป้อมจราจรเลย มีแต่รั้วมันสำปะหลัง ป่าธรรมชาติที่ใกล้ๆ ก็เห็นจะเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนอีกแห่งก็คืออุทยานแห่งชาติเขาชะเมาภูเขาวง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีช้างป่าทั้งคู่ แต่สำหรับกรณีนี้เป็นช้างมาจากอ่างฤๅไน ช้างก็คงออกหากินมาเรื่อย พอกลางวันก็อาจซ่อนตัว

ในไร่ เลยไม่มีใครเห็น(ถ้าเห็นคงมีการแจ้งเจ้าหน้าที่มาไล่ต้อนกลับเข้าป่าแล้ว) ตัวที่ถูกชนเป็นลูกช้าง ตามแม่มา ในโลกโซเซียลมีเดียก็ให้ความเห็นกันสารพัน รวมทั้งความเห็นที่ว่า เราจะต้องทำอุโมงค์ให้สัตว์ป่าเดินลอดหรือเดินข้ามถนนกันอีกไหม

อุโมงค์หรือทางลอดนี้ ก็เพื่อให้สัตว์ป่าข้ามถนนได้อย่างปลอดภัยขึ้น ในต่างประเทศเขาทำกัน และเขาก็ไม่เฉพาะสัตว์ใหญ่บนเกาะคริสมาสต์ ออสเตรเลีย ทำสะพานให้ปูแดง เดินข้ามสะพานด้วย เพราะมันมากเหลือเกินเวลาที่มันขึ้นมาวางไข่ เต็มถนนไปหมด รถที่ผ่านมาเหยียบตายไปก็เยอะเขาเลยทำสะพานให้มันข้าม แล้วมันก็ข้ามจริงๆ ในญี่ปุ่น ทำรางเล็กๆ ให้เต่าเดินลอดทางรถไฟ ในนิวซีแลนด์ทำทางลอดถนนให้นกเพนกวิน ในแคนาดาเขาทำทางลอดไว้ให้หมีกริสตี้ ในมลรัฐนิวอิงแลนด์

สหรัฐอเมริกาเขาทำอุโมงค์สำหรับตัวซาลาแมนเดอร์มันลอดถนน และมีอีกหลายที่ครับ ที่ทำทั้งทางลอดและทางข้ามสำหรับสัตว์ เพื่อลดความเสียหายทั้งจากยานพาหนะและสัตว์

บ้านเรานั้นมีการพูดคุยกันมานานในถนนที่มีสัตว์ข้ามไปมาอย่างถนน 304 (กบินทร์บุรี-ปักธงชัย) ถนนสายนี้ส่วนใหญ่เรา

ผ่านก็จะเห็นว่ามีชุมชนอยู่กันตลอด แต่มันจะมีอยู่ช่วงหนึ่งที่เป็นป่าทั้งสองฝั่งถนนและไม่มีบ้านคน ยิ่งถ้าดูในกูเกิลเอิร์ธ จะเห็นชัดเลย ป่าสองฝั่งนี้เป็นป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ กับอุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งป่า 2 อุทยานนี้มีสัตว์ป่าชุกชุมทั้งคู่ ธรรมชาติของสัตว์ป่าคือ มันจะอพยพโยกย้ายไปตามแหล่งอาหารและในฤดูผสมพันธุ์ สัตว์ป่าจะมากักกักอยู่แค่ว่าที่หนึ่งไม่ได้ ไม่เช่นนั้น

อุโมงค์ ที่สัตว์จะเดินข้ามด้านบน

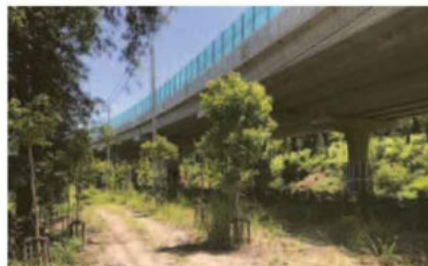

ถนน 304 ที่ตัดผ่านพื้นที่มรดกโลก ภาพ : อุทยานฯทับลาน

พอนานเข้าก็จะเป็นปัญหาสัตว์เลือดชิด ดังนั้นจึงต้องมีช่องทางให้สัตว์มันข้ามไปมาได้ แต่ก่อนสัตว์เขาก็ข้ามกันเองตามธรรมชาติในตอนกลางคืน แต่พอรอยยะขึ้นก็มีข่าวคราวว่าสัตว์ถูกรถชนตายบ่อยขึ้น จนกระทั่งมีความเหมาะสมหลายเรื่อง ทั้งการขยายถนน สาย 304 เพื่อรองรับการเจริญเติบโตในอนาคต เชื่อมระหว่างภาคตะวันออกกับภาคอีสาน ทั้งคณะกรรมการมรดกโลกที่วางเงื่อนไขให้เราดำเนินการไม่ให้ทับลานและเขาใหญ่ถูกแบ่งโดยถนน ซึ่งในส่วนของคนที่ทำงานก็อยากได้ทางเชื่อมป่านีสักที จนมีโครงการดังกล่าว หลายปีก่อนที่มีการเสนอโครงการนี้ กรมทางหลวงให้เอกสารมาเป็นปี มีภาพ

สะพานสัตว์ขนาดใหญ่ ในประเทศสิงคโปร์ ภาพ : อินเทอร์เน็ต

ทางลอดของสัตว์ป่า ที่ถนนอยู่ด้านบน

มีรายละเอียดโครงการเบื้องต้น โดยโครงการทางเชื่อมผืนป่ามรดกโลก ระหว่างอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ กับอุทยานแห่งชาติทับลานนี้ เป็นการขยายถนนสาย 304

สัตว์ป่ามาใช้ทางลอดและกางจ้าง ภาพ : อุทยานฯทับลาน

กบินทร์บุรี-ปักธงชัย ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 192+015 ถึง 195+015 ระยะทาง 3 กิโลเมตร ช่วงที่ถนนผ่านป่าสองฝั่งข้างถนนก่อสร้างโดย บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) งบประมาณ 1,319.257 ล้านบาท เริ่มต้นสัญญา 17 ก.ค. 2558 ขยายสัญญาอีก 2 ครั้ง แล้วเสร็จเมื่อ 26 ม.ค. 2562 รวมระยะเวลา 1,290 วัน ประกอบด้วย อุโมงค์คู่ช่วงยาว 250 เมตร ห่างออกไปประมาณ 100-200 เมตร เป็น อุโมงค์คู่ช่วงที่ 2 ยาวอีก 180 เมตร มีขนาด

4 ช่องจราจร ไป-กลับ ด้านบนอุโมงค์ปลูกต้นไม้ให้สัตว์ป่าเดินข้ามไปมา รวมทั้งติดรั้วกันด้านล่างอุโมงค์ไม่ให้รถเฉี่ยวชนสัตว์ป่าแล้วทางออกไปประมาณ 1 กิโลเมตรจะเป็นสะพานยกระดับขนาด 4 ช่องจราจร ยาว 570 เมตร โดยให้รถยนต์ใช้ทางยกระดับและปลูกต้นไม้ให้สัตว์ป่าลอดใต้ทางยกระดับนั้น

จะเห็นว่าเขาทำทั้งสองแบบเลยคือทั้งที่ให้สัตว์ลอดถนน และให้สัตว์อยู่ข้างบนถนน เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2562 ที่ผ่านมา เขาเปิดให้ใช้ตลอดทั้งเส้นทั้งส่วนที่เป็นอุโมงค์ให้สัตว์ข้ามด้านบน และส่วนที่เป็นสะพานให้สัตว์เดินลอดด้านล่างไปแล้ว

อาจจะมีคนสงสัยว่า รู้ได้อย่างไรว่า สัตว์มันจะข้ามตรงนั้น ผมได้อ่านรายงานผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการนี้ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช เขามีรายงานหมดเลยครับว่า เจอกวางข้ามตรงไหนบ่อย เจอหมิข้ามตรงไหน เจออะไรข้ามถนนตรงไหน ซึ่งทุกที่ที่ว่ามัน มันเป็นด่านสัตว์ทั้งนั้นครับ สัตว์ก็เหมือนคน เขาก็มีทางเดินของเขา ป่าออกกว้างขวางก็จริง แต่ตรงไหนทางเดิน ตรงไหนทางหากิน เขาก็จะมีของเขา เพราะแบบนี้พวกพรานทั้งหลายจึงไปทำห้างยิงสัตว์ตามด่าน ไปวางแร้วดักสัตว์ไปทำปิ่นผูกตามด่าน ดังนั้นตรงที่เขาเลือกมานั้นเขาพิจารณาแล้วว่าสัตว์มันข้าม ไม่ต้องไป

กังวล แล้วพอเปิดใช้งาน สัตว์มันก็ข้ามจริงๆ มีการตั้งกล้องดักถ่ายไว้ ก็เห็นสัตว์ต่างๆ ใช้ทางข้ามจริงๆ ทางอุทยานแห่งชาติทับลาน โช่วสัตว์ที่ใช้ทางข้ามนี้อยู่หลายครั้ง นี่ขนาดว่าเริ่มแรก แล้วไม่ต้องกลัว เพราะพอนานเข้า สัตว์ก็จะเรียนรู้เองว่าตรงนี้ข้ามได้ไม่อันตราย

บ้านเรามีพื้นที่ที่ถนนตัดผ่านป่า และมีสัตว์ป่าข้ามถนน รวมทั้งถูกรถชนตายหลายแห่ง เส้นทางที่เป็นถนนหลวงเลาะไปตามขอบป่า อย่างถนนเส้นจันทบุรีช่วงอำเภอโป่งน้ำร้อน เส้นทางหัวหิน-ห้วยสัตว์ใหญ่ พวกนี้ถ้าจะมีมาตรการอย่างไรคงต้องคิดมากหน่อยเพราะมีผลกระทบทั้งจากสังคม และหลายอย่าง แต่ถ้าในเขตป่าอนุรักษ์อย่างถนนที่ตัดผ่านอุทยาน อย่างเขาใหญ่ น้ำหนาว ภูเขียว พวกนี้เขาออกมาตรการแม้กระทั่งปิดถนนไม่ให้สัญจรก็ได้

แต่ไม่มีอะไรดีเท่ากับการเตือนตนเองที่ต้องขับด้วยความระมัดระวังเมื่อเข้าสู่พื้นที่ที่อาจจะมีสัตว์ป่าข้ามถนน เราคงห้ามสังคมที่เจริญเติบโตไม่ได้และก็คงห้ามสัตว์ป่าไม่ให้ดำเนินวิถีชีวิตของเขาได้เช่นกัน เห็นใจซึ่งกันและกัน ง่ายที่สุดครับ เรานี้แหละต้องให้ความเห็นใจสัตว์ป่า เราอยู่ด้วยกันได้โดยมีน้ำใจหล่อเลี้ยงครับ